

Gada publiskais pārskats 2001

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā (turpmāk tekstā - Uzņēmumu reģistrs) 2001.gadā vissvarīgākais process bijis - gatavošanās Komerclikuma reformai. Likuma īstenošanai pārskata gadā mūsu iestāde vairākkārt mobilizējusi resursus - likuma spēkā stāšanās termiņš sākotnēji tika noteikts 2001.gada 1.janvāris, tad 2001.gada 1.aprīlis, tad 2001.gada 1.jūlijs un visbeidzot tas tika pārcelts uz 2002.gada 1.janvāri. Neskaidrība par uzņēmējdarbības turpmāko tiesisko regulējumu ietekmējusi gan Uzņēmumu reģistra kā valsts iestādes darbu, gan arī uzņēmējus - pārskata periodā samazinājies jaunu uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrēšanas skaits. Taču tai pašā laikā valsts budžeta ieņēmumi no Uzņēmumu reģistra darbības pieauguši, un tas liecina par iestādes ieguldīto darbu savu funkciju izpildei.

Komerclikuma reforma 2001.gadā izraisīja asas diskusijas Saeimā, Ministru kabinetā un sabiedrībā kopumā, taču Uzņēmumu reģistrs tajās centās iesaistīties, lai pārstāvētu uzņēmēju intereses - panāktu skaidru un prognozējamu uzņēmējdarbības tiesisko regulējumu, kā arī izpildītu valdības deklarācijas uzdevumu: "izvērtēsim jebkura normatīvā akta ietekmi uz uzņēmējdarbību un investīciju klimatu". Līdz ar Komerclikuma ieviešanu izpildīta arī valdības deklarācijas apņemšanās: "izveidosim uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi, īpašu vērību veltot mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un ārvalstu investīciju piesaistei".

Pārskata periodā esam aktīvi iesaistījušies elektronisko dokumentu ieviešanā - virzot izskatīšanai Ministru kabinetā un Saeimā likumprojektu "Par elektroniskajiem dokumentiem" un piedaloties "E-pārvaldes koncepcijas" izstrādē. Ar aktivitātēm sabiedrisko attiecību jomā veicinājām sabiedrības diskusiju par elektroniskiem dokumentiem, kā arī ieguldījām darbu ar e-komerciju saistīto jautājumu izskaidrošanā. Elektronisko dokumentu izmantošana privātpersonu un valsts iestāžu attiecībās mazinās birokrātiju un veicinās caurspīdīgumu lēmumu pieņemšanā, tāpēc arī Uzņēmumu reģistrs pievērsies šo jautājumu risināšanai.

2001.gadā liels darbs paveikts, lai izstrādātu priekšlikumus ārzonu uzņēmumu nelikumīgās darbības ierobežošanai, to galvenais mērķis ir panākt efektīvāku šo uzņēmumu darbības kontroli un lielāku informācijas pieejamību par tiem. Tā izstrāde uzsākta, reaģējot uz Latvijā notikušiem finansu skandāliem, kuros iesaistītas ārzonu kompānijas.

Pārskata periodā strauji pieaudzis informācijas pieprasījumu skaits, kas apliecina Latvijas uzņēmējdarbības publiskumu. To lielāku kā līdz šim nodrošinās arī grozījumi likumā „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru”, paredzot visas Uzņēmumu reģistra žurnālā ierakstāmās ziņas publicēt oficiālajā laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”. Turpina pieaugt komercķīlu reģistrācijas tempi, kas norāda uz aktīvu uzņēmējdarbības vidi kreditēšanās jomā.

Pārskata periodā Uzņēmumu reģistrs uzņēmis jaunu funkciju izpildi - no Tieslietu ministrijas pārņemti politisko partiju un arodbiedrību reģistri. Lai gan lēmumus par šo organizāciju reģistrēšanu joprojām pieņem tieslietu ministre, Uzņēmumu reģistrs kārtos šos reģistrus, organizāciju reģistrācijas lietas, izskata iesniegtos dokumentus un gatavo ministres lēmumu projektus. Esam jau uzsākuši aktīvas informācijas

kampanžas, lai rosinātu politiskās partijas savlaicīgi iesniegt finansu darbības deklarācijas, kā arī nodrošinājuši to pieejamību mūsu mājas lapā internetā.

Uzņēmumu reģistra vārdā gribu pateikties visiem mūsu darbiniekiem par paveikto klientu labā - 2001.gadā šis darbs Komerclikuma reformas neskaidrību dēļ bija īpaši sarežģīts - un novēlēt strādāt tā, lai arī nākamajos gados mūsu iestāde turpinātu būt par lielisku paraugu citām valsts pārvaldes iestādēm, elastīgi un ātri pielāgojoties apjomīgām un straujām reformām, par kādu uzskatāma Komerclikuma reformas gaita 2001.gadā. Vēlos arī pateikties uzņēmējiem par pacietību 2001.gadā, jo tas uzņēmējdarbības vidē ieviesis lielas pārmaiņas, un ceru, ka Uzņēmumu reģistra ieguldītais darbs Komerclikuma reformas ieviešanā un izskaidrošanā atsvērs šajā gadā ieilgušās diskusijas par reformas gaitu.

Uzņēmumu reģistra galvenais valsts notārs
Māris Gulbis

SATURS

IESTĀDES JURIDISKAIS STATUSS UN STRUKTŪRA
UZŅĒMUMU REĢISTRA FUNKCIJU UZSKAITE
STATISTIKA
PĀRSKATA GADA LAIKĀ NOTIKUŠĀS BŪTISKĀS IZMAIŅAS UN
UZŅĒMUMU REĢISTRA DARBĪBAS REZULTĀTI, TO IZVĒRTĒJUMS
Komerclikuma ieviešana
Tiesību jaunrade
Elektronisko dokumentu ieviešana
E-pārvaldes koncepcijas izstrāde
Klientu apkalpošanas servisa uzlabošana
Starptautiskā sadarbība
Uzņēmumu reģistra informācijas aktualizācija
Grozījumi likumā "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru"
Ziņojums par ārzonu uzņēmumu nelikumīgās darbības ierobežošanu
Informācijas saņemšanas kārtība
Iekšējais audits
PERSONĀLA VADĪBA
FINANSĒJUMS
PROGNOZES UN PLĀNI
Uz klientu orientēta valsts pārvaldes iestāde
Uzņēmumu reģistrs - Valsts informācijas sistēmu turētājs
Komerclikuma reforma
Biedrību un nodibinājumu likuma reforma
Sabiedrības informēšanas pasākumi
Sadarbība ar citām valsts pārvaldes iestādēm
Darba vides uzlabošana
Aktīvi un pasīvi
Līdzekļu izlietojums

IESTĀDES JURIDISKAIS STATUSS UN STRUKTŪRA

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs ir administratīva valsts institūcija, kas Latvijas Republikas teritorijā reģistrē uzņēmumus (uzņēmējsabiedrības), to filiāles un pārstāvniecības, kā arī visas izmaiņas to darbības pamatdokumentos un veic citas likumdošanas aktos paredzētās darbības. Uzņēmumu reģistrs reģistrē arī masu informācijas līdzekļus, sabiedriskās organizācijas, komercķīlas, izšķirošās ietekmes un laulību līgumus.

Uzņēmumu reģistrs ir juridiska persona, kas darbojas Tieslietu ministrijas pārraudzībā un tās darbību regulē likums "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru", Ministru kabineta apstiprināts iestādes nolikums un citi normatīvie akti.

Uzņēmumu reģistru vada galvenais valsts notārs, kuru pēc tieslietu ministra ieteikuma ieceļ amatā un atbrīvo no amata Ministru kabinets. Iestādei ir centrālais aparāts un astoņas reģionālās nodaļas lielākajos Latvijas centros: Bauskā, Daugavpilī, Jēkabpilī, Liepājā, Rēzeknē, Saldū, Valmierā un Ventspilī. Uzņēmumu reģistra centrālais aparāts nodrošina reģistrāciju un pārējās funkcijas Rīgā, kā arī organizē darbu reģionālajās nodaļās.

UZŅĒMUMU REĢISTRA FUNKCIJU UZSKAITE

Pirmā un galvenā ir reģistrācijas funkcija, tā nodrošina vienotu valsts uzskaiti par reģistrētajiem objektiem. Saskaņā ar vairāku likumu prasībām Uzņēmumu reģistrā tiek reģistrēti šādi objekti:

- uzņēmumi (uzņēmējsabiedrības), to pārstāvniecības un filiāles;
- masu informācijas līdzekļi;
- sabiedriskās organizācijas un to apvienības;
- koncernu līgumus;
- koncesiju līgumi;
- ārvalstu firmu pārstāvniecības;
- ārvalstu organizāciju pārstāvniecības;
- komercķīlas;
- laulību līgumi;
- izšķirošās ietekmes.

Otrā funkcija ir valsts kontrole par reģistrējamo objektu iesniegto dibināšanas un darbības dokumentu atbilstību likumiem un citiem normatīvajiem aktiem.

Trešā funkcija ir informācijas sniegšana par reģistrētajiem objektiem.

Uzņēmumu reģistrs veic arī daudzas citas funkcijas, kuras uzticētas ar vairākiem likumiem un citiem normatīvajiem aktiem:

1. ziņo attiecīgajām valsts institūcijām par konkrētiem likumpārkāpumiem vai nepatiesu ziņu sniegšanu Uzņēmumu reģistrs vainīgo personu saukšanai pie likumā noteiktās atbildības;
2. publicē presē likumos paredzētās ziņas par uzņēmumiem (uzņēmējsabiedrībām);
3. veic savstarpēju informācijas apmaiņu ar valsts un pašvaldību institūcijām;

4. apstiprina ekspertus akciju sabiedrību mantiskā pamatkapitāla novērtēšanai;
5. sastāda protokolus par administratīvajiem pārkāpumiem;
6. veic administratora funkcijas uzņēmumu un uzņēmēj sabiedrību maksātspējas procesos;
7. uzsāk uzņēmumu un uzņēmēj sabiedrību likvidācijas procesus;
8. pieņem uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) gada pārskatus;
9. izslēdz no reģistra uzņēmumus un uzņēmēj sabiedrības;
10. izdara reģistrācijas ierakstus reģistrācijas žurnālā.

STATISTIKA

- Jauni uzņēmumi (uzņēmēj sabiedrības) reģistrētas 7402, kas ir par 646 mazāk nekā iepriekšējā gadā. Uzņēmumu skaita samazināšanos ietekmēja neskaidrības ar Komerclikuma reformu, kas 2001. gadā tika atlikta vairākas reizes. Aktīvākais jaunu uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) reģistrēšanas mēnesis pārskata periodā bijis marts, kad reģistrēti 782 uzņēmumi. Marts tradicionāli ir aktīvākais jaunu uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) reģistrēšanas mēnesis - arī 2000. gada martā reģistrēts lielākais skaits jaunu uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību). Vismazāk jaunu uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) reģistrēts jūlijā - 534, kas arī tradicionāli ir neaktīvākais mēnesis.

Uzņēmumu reģistrēšanas dinamika 2001.gada mēnešos

Gads	Skaitis
janvāris	634
februāris	637
marts	782
aprīlis	712
maijs	640
jūnijs	610
jūlijs	534
augusts	536
septembris	495
oktobris	611
novembris	567
decembris	644

- Reģistrēto uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) pamatkapitāls bijis 74 miljoni 700 tūkstoši 17 lati, kas ir par 60 miljoniem mazāks nekā iepriekšējā gadā, kad reģistrēts par 646 vairāk jaunu uzņēmumu. 2001. gadā uzņēmumu vidējais statūtkapitāls bijis 10 092 lati, bet 2000. gadā - 17 405 lati.
- Likvidēti 2 465 uzņēmumi (uzņēmēj sabiedrības), kas ir par 101 mazāk nekā iepriekšējā gadā. Uzņēmumu reģistrs ir uzsācis 296 uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) likvidāciju un iecēlis administratorus. 2001. gadā reģistrētas 1 231 uzņēmumu (uzņēmēj sarbiedrību) reorganizācijas.
- Pieņemti 2 700 lēmumi par atteikšanos reģistrēt iesniegtos dokumentus. Izdarīti 24 020 ieraksti uzņēmumu reģistra žurnālā un pamatdokumentu

pārstāvniecību grozījumi uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību), to filiāļu un ārvalstu reģistrācijas lietās.

- Iesniegti 38 035 gada pārskati par 2000. finansu gadu, kas ir par 3 340 vairāk nekā 2000. gadā. Tas ļauj secināt, ka Uzņēmumu reģistra informatīvās kampaņas ir nesušas rezultātus, uzņēmēji kļuvuši godprātīgāki un iesniedz savlaicīgi gada pārskatus arī Uzņēmumu reģistrā, kur tiem nodrošina publiskas informācijas statusu.

Gada pārskatu iesniegšanas dinamika pa gadiem

Gads	Skaitis
1996	20974
1997	23528
1998	29464
1999	34695
2000	38035

- Reģistrētas 45 ārvalsts firmu pārstāvniecības bez tiesībām nodarboties ar uzņēmējdarbību, kas ir par trim pārstāvniecībām mazāk nekā iepriekšējā gadā. 2001.gadā likvidētas 24 pārstāvniecības.
- Reģistrēti 108 masu informācijas līdzekļi, kas ir par 11 mazāk nekā 2000. gadā. Lielākā daļa no pārskata gadā reģistrētajiem masu informācijas līdzekļiem reģistrēti Rīgā un Rīgas rajonā - no 119 kopumā reģistrētajiem 90 reģistrēti Rīgas rajonā. Seši masu informācijas līdzekļi reģistrēti Daugavpils rajonā, četri - Jēkabpils rajonā un trīs - Liepājas rajonā. Pārskata periodā reģistrēti 106 periodiskie izdevumi un divi elektroniskie masu mediji. Pārskata periodā likvidēts viens masu informācijas līdzeklis.

Masu informācijas līdzekļu reģistrēšanas dinamika pa gadiem

Gads	Skaitis
1991	1,342
1992	542
1993	437
1994	513
1995	322
1996	213
1997	114
1998	115
1999	103
2000	119

2001	108
------	-----

- Reģistrēti 459 laulību līgumi, kas ir par 10 līgumiem vairāk nekā iepriekšējā gadā. Lielākais līgumu skaits reģistrēts Rīgā, kur reģistrēti 317 laulību līgumi, bet no reģioniem aktīvākais bijis Valmieras reģions, kur reģistrēti 34 laulību līgumi. Arī iepriekšējā gadā reģionos aktīvākā laulības līgumu reģistrācija bija Valmierā. Savukārt laulības līgumu reģistrācijas dinamika, lai arī 2001. gadā, salīdzinot ar 2000. gadu, ir pieaugusi, tomēr tā nav tik strauja - 2000. gadā reģistrēti 449 laulību līgumi, kas ir par 78 līgumiem vairāk nekā 1999. gadā.

Laulības līgumu reģistrācijas īpatsvars Latvijas reģionos

Rajons	Skaitis
Rīga	317
Bauska	22
Rēzekne	6
Liepāja	10
Jēkabpils	21
Ventspils	21
Daugavpils	17
Saldus	11
Valmiera	34

Reģistrētas 767 sabiedriskas organizācijas, kas ir par 130 organizācijām mazāk nekā 2000. gadā. Likvidētas 42 sabiedriskās organizācijas, reģistrēts 301 grozījums pamatdokumentos, izdarīti 487 ieraksti reģistrācijas žurnālā. Saņemti 11 417 komercķīlu pieteikumi, kas ir par 2 471 pieteikumu vairāk nekā 2000. gadā. Lielākais skaits - 8 021 - pieteikumu iesniegti UR Rīgas nodaļā, bet no reģioniem pārskata periodā aktīvākais bijis Valmieras (775 pieteikumi), Saldus (618 pieteikumi) un Liepāja (411 pieteikumi).

Komercķīlu reģistrācijas dinamika (1996. - 2002.)

Gads	Skaitis
1998	3,628
1999	5,127
2000	8,946
2001	11,417

- Pārskata periodā pieci lielākie ķīlas devēji bijuši :
 - “Tele2” (Reģ.nr.000327285) ;
 - “Tele2 Holdings” (Reģ.nr.000351206);
 - “Tele2 Aktiebolag, AB” (Reģ.nr.007006665);

- „Rīgas ūdens” (Reģ.nr.010302303);
 - “Mono” (Reģ.nr.000300462).
- Uzņēmumu reģistrs iecelts par administratoru 476 uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) maksātnespējas procesos, kas ir par 34 mazāk nekā 2000.gadā. 386 uzņēmumos (uzņēmējsabiedrībās) pabeigts maksātnespējas process, kas ir par 78 vairāk nekā iepriekšējā gadā.
 - Latvijas Valsts arhīvā glabāšanā nodotas 13 465 likvidēto uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrācijas lietas, ja tās reģistrētas 1991.un 1992.gadā, vai arī - ja uzņēmums likvidēts (reorganizēts) laika posmā no 1991.gada līdz 1998.gadam.

PĀRSKATA GADA LAIKĀ NOTIKUŠĀS BŪTISKĀS IZMAIŅAS UN UZŅĒMUMU REĢISTRA DARBĪBAS REZULTĀTI, TO IZVĒRTĒJUMS

Komerclikuma ieviešana

Svarīgākais Uzņēmumu reģistra stratēģiskais uzdevums pārskata periodā bija gatavošanās Komerclikuma ieviešanai. Saeima Komerclikumu pieņēma 2000. gada 13. aprīlī, bet tā spēkā stāšanās likumu 2001. gada nogalē. Uzņēmumu reģistrs 2001. gada laikā ir nodrošinājis tehnisko (Komercreģistra sistēmas programmatūras izstrāde, datortehnikas iegāde, telpu remonts, labiekārtošana u.c.), personāla (apmācība, personāla atlase u.c.) un citus jautājumus. Ir sastādīts mantisko ieguldījumu novērtēšanas ekspertu saraksts saskaņā ar Komerclikuma 154. panta nosacījumiem, kurā šobrīd iekļauti 94 eksperti un sagatavoti metodiskie materiāli jaunu komersantu reģistrācijas kārtībai. Komerclikuma reforma ir saskaņota ar valdības deklarācijas 3. sadaļas “Ražošanas sektora un ārējās tirdzniecības politika” apakšsadaļas “Uzņēmējdarbības vides uzlabošana” 3.1.2. punktu : “izveidosim uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi, īpašu vērību veltot mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un ārvalstu investīciju piesaistīšanai”, 3.1.4. punktu “novērsīsim administratīvos šķēršļus un vienkāršosim reģistrācijas un atskaišu sistēmu mazajiem uzņēmumiem/..” un 3.1.5. punktu “samazināsim uzņēmējdarbības veikšanai nepieciešamo atļauju un saskaņojumu daudzumu un standartizēsīm to saņemšanas kārtību”. Savukārt Uzņēmumu reģistra aktivitātes pārskata gadā, paužot viedokli par Komerclikuma reforma ir balstītas uz valdības deklarācijas 3. sadaļas “Ražošanas sektora un ārējās tirdzniecības politika” apakšsadaļas “Uzņēmējdarbības vides uzlabošana” 3.1.3. punktu “izvērtēsīm jebkura normatīvā akta ietekmi uz uzņēmējdarbību un investīciju klimatu”.

Neskaidrība par Komerclikuma reformas gaitu ir mazinājusi Uzņēmumu reģistra kā valsts iestādes darba efektivitāti, jo neziņas dēļ vairākas reizes mobilizēti resursi Komerclikuma ieviešanai, taču likuma spēkā stāšanās datums vairākkārtīgi atlikts.

Uzņēmumu reģistrs aktīvi piedalījies Komerclikuma reformas izskaidrošanas darbā - realizēta sabiedrības informēšanas kampaņa gan Rīgā, gan Latvijas reģionos, organizējot bezmaksas seminārus uzņēmējiem. Sadarbībā ar masu saziņas līdzekļiem,

tai skaitā reģionālajiem, organizētas vairākas rakstu sērijas, izskaidrojot Komerclikuma reformas jēgu un būtību. Taču kopumā 2001. gadā nav bijis iespējams veikt apjomīgas un savlaicīgas informācijas kampaņas, kas palīdzētu uzņēmējiem sagatavoties Komerclikuma reformai, jo gada laikā Saeima nebija vienojusies par Komerclikuma redakciju, terminoloģiju un spēkā stāšanās datumu. Lai paustu savu viedokli un aizstāvētu uzņēmēju intereses gūt skaidrību uzņēmējdarbību regulējošo normatīvo aktu reformās, Uzņēmumu reģistrs rīkojis vairākas preses konferences, izplatījis preses paziņojumus, kā arī centies sabiedrībai izskaidrot Komerclikuma reformu un komentēt paredzamo grozījumu nozīmi. Lai gan Uzņēmumu reģistrs pārskata periodā bija pilnībā sagatavojies Komerclikuma ieviešanai, 2001. gadā Komerclikums tā arī nestājās spēkā. Ņemot vērā izveidojušos situāciju ap 100 000 latu no piešķirtajiem līdzekļiem iestāde pārskatīja atpakaļ valsts budžetā, jo, nezinot likuma redakciju, nebija iespējams īstenot sabiedrības informācijas kampaņas, sagatavot informatīvos materiālus.

Komerclikuma redakcija kļuva zināma tikai pašās pārskata gada beigās - 28. decembrī un līdz ar to pēdējās gada dienas Uzņēmumu reģistrs mobilizēja spēkus, lai sagatavotos pēc 2002. gada 1. janvāra reģistrēt uzņēmumus pēc Komerclikuma prasībām. Uzņēmumu reģistrs izplatīja aicinājumu uzņēmējiem izvēlēties piemērotāko laiku, kad veikt dokumentu sakārtošanu atbilstoši Komerclikumam, jo to var veikt līdz 2004. gada 31. decembrim. Ņemot vērā izveidojušos situāciju, Uzņēmumu reģistrs izteica priekšlikumu uzņēmējiem nesteigties ar uzņēmumu pārreģistrācijas kārtību, bet 2002. gada sākumu izmantot, lai iepazītos ar Komerclikuma reformu reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem. Situācijai neļāva saasināties tas, ka uzņēmumi, kuri lēmumus par jaunu uzņēmumu dibināšanu pieņēmuši līdz 2001. gada 31. decembrim, dokumentus varēja iesniegt līdz 31. janvārim un tos reģistrēja, nepiemērojot Komerclikuma prasības. Tāpat janvārī varēja iesniegt pieteikumu reorganizācijai pēc līdzšinējiem likumiem, ja lēmums par to pieņemts līdz 2001. gada 31. decembrim.

Pārskata periodā izveidots mantisko ieguldījumu novērtēšanas ekspertu saraksts, un vienu reizi tas papildināts. Sarakstu bija nepieciešams papildināt ar kustamās mantas vērtētājiem, jo no 75 līdz tam sarakstā iekļautajiem ekspertiem lielākā daļa bija ar pieredzi tikai nekustamā īpašuma vērtēšanā. Sarakstu Uzņēmumu reģistrs plāno papildināt regulāri, tādējādi dodot lielākas iespējas ekspertu izvēlē. Sākotnēji saraksta nolikums tika apstiprināts 2001. gada 5. martā, taču tas paredzēja, ka sarakstā var tikt iekļautas tikai tās personas, kurām ir izsniegti valsts vai sabiedriskās organizācijas profesionālo kvalifikāciju apstiprinoši dokumenti. Tādējādi izveidojās situācija, ka sarakstā iekļāva nekustamo īpašumu, kā arī transporta līdzekļu vērtētājus, bet citu kustamo īpašumu vērtētājiem (piemēram, auditoriem vai grāmatvežiem), kuriem šādi sertifikāti nav izsniegti, tas tika liegts. Tādēļ saraksta nolikums tika papildināts, precizējot, ka pieteikties var tās personas, kuras ieguvušas valsts noteikto sertifikātu valsts regulētajās vērtēšanas jomās, kā arī juridiskas personas. Atšķirībā no nolikuma sākotnējiem noteikumiem, tagad par ekspertiem var kļūt gan fiziskas, gan juridiskas personas. Mantisko ieguldījumu novērtēšanas ekspertu saraksts tiek veidots, jo saskaņā ar Komerclikuma 154. un 164. pantu mantiskais ieguldījums būs jāvērtē ekspertiem nevis pašiem sabiedrības dalībniekiem, kā tas paredzēts līdz Komerclikuma spēkā stāšanās periodam. Izņēmums, kad to varēs darīt paši sabiedrības dalībnieki - ja dibinot sabiedrību ar ierobežotu atbildību, mantisko ieguldījumu kopējā vērtība nepārsniedz Ls 4000 un mantiskie ieguldījumi kopā ir

mazāk par pusi no sabiedrības pamatkapitāla. Komerclikumā šī norma iestrādāta, lai palielinātu kreditoru interešu aizsardzību, jo pašreiz mantiskos ieguldījumus vērtē paši dalībnieki, tādējādi nereti tos novērtējot neadekvāti patiesajai vērtībai un tādēļ cieš kreditoru intereses. Atzinums par veikto novērtējumu būs jāpublicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Turklāt Komerclikums nosaka arī vērtētāja atbildību - "par zaudējumiem, kas nodarīti ar nepareizu mantiskā ieguldījuma novērtējumu, atbild solidāri personas, kas veikušas novērtējumu".

Komerclikuma reformas gaita 2001.gadā

- 2001. gada jūnijā Saeima, nespējot pieņemt grozījumus Komerclikumā un akceptēt speciālo likumu, pārceļ Komerclikuma spēkā stāšanās termiņu uz 2002. gada 1. janvāri.
- 2001. gada septembrī Uzņēmumu reģistrs publiski aicina Saeimu nekavēties ar Komerclikuma grozījumu pieņemšanu un speciālā likuma akceptēšanu, lai uzņēmējiem dotu laiku sagatavoties reformai.
- 2001. gada decembrī Saeimā atsākas "karstas" debates par Komerclikumu.
- 2001. gada 22. decembrī Saeima pieņem trešajā lasījumā pretrunīgus grozījumus Komerclikumā, kurus neatbalsta ne juristi, ne uzņēmēji (konkrēti - Tautsaimniecības padome, Latvijas Tirdzniecības rūpniecības kamera, ārvalstu investoru padome), un pārceļ tā spēkā stāšanās termiņu uz 2003. gada 1. janvāri. Akceptē arī speciālo likumu, tādējādi radot juridisku haosu pretrunīgo terminu dēļ.
- 2001. gada 23. decembrī Valsts prezidente paziņo, ka neizsludinās grozījumus Komerclikumā, un 2002. gada 1. janvārī stājas spēkā 2000. gada aprīlī pieņemtā Komerclikuma redakcija.
- 2001. gada 27. decembrī valdība pieņem Ministru kabineta noteikumus, kas nepieciešami, lai no 2002. gada 1. janvāra Komerclikums sāktu darboties.
- 2001. gada 28. decembrī oficiālais laikraksts "Latvijas Vēstnesis" izsludina speciālo likumu un Ministru kabineta noteikumus, tādējādi juridiski nodrošināta Komerclikuma spēkā stāšanās no 2002. gada 1. janvāra.

Lai veicinātu diskusiju par Komerclikumu, UR savā mājas lapā internetā izveidojis diskusiju serveri.

[Diskusijas Uzņēmumu reģistrā](#)

Tiesību jaunrade

Sagatavoti šādu normatīvo aktu projekti, kā arī ar to saistītā dokumentācija (anotācijas, protokollēmumi, izziņas par vērā ņemtajiem un noraidītajiem priekšlikumiem un iebildumiem, pavadvēstules utml.):

- likumprojekts "Grozījumi "Civilprocesa likumā", nosūtīts Saeimas Juridiskajai komisijai 2001. gada 29. jūnijā. Grozījumi atrisina neskaidros jautājumus ar aizlieguma atzīmes ierakstīšanu Uzņēmumu reģistrā, kā arī atrisina jautājumu par sprieduma noraksta atkārtotu nosūtīšanu Uzņēmumu reģistram, ja lieta ir skatīta bez Uzņēmumu reģistra pārstāvja klātbūtnes;
- likums "Grozījumi likumā "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru", Saeimā pieņemts 2001. gada 14. jūnijā, spēkā no 2001. gada 16. jūlija.

Grozījumi paredz komercreģistra vešanas kārtību, kā arī sakārto daudzas likuma "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" novecojušas vai pretrunīgas normas;

- likumprojekts "Elektronisko dokumentu likums", akceptēts Ministru kabinetā 2001. gada 18. septembrī un Saeimā pieņemts 1. lasījumā 2001. gada 25. oktobrī;
- likumprojekts "Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām"", Ministru kabinetā akceptēts 2001. gada 18. septembrī. Grozījumi paredz jaunu valsts nodevas objektu par sertifikācijas pakalpojumu sniedzēju elektroniskā paraksta jomā akreditāciju un akreditācijas atjaunošanu;
- likums "Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām"", Saeimā pieņemts 2001. gada 20. decembrī, spēkā no 2002. gada 1. janvāra. Grozījumi paredz jaunus valsts nodevas objektus par ierakstu izdarīšanu komercreģistrā, par ārvalstu komersantu pārstāvniecību un ārvalstu organizāciju pārstāvniecību reģistrāciju un par laulāto mantisko attiecību reģistrāciju;
- Ministru kabineta noteikumi "Noteikumi par valsts nodevu par informācijas sniegšanu no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra reģistriem", Ministru kabinetā pieņemti 2001. gada 27. decembrī Nr. 557;
- Ministru kabineta noteikumi "Noteikumi par uzņēmējdarbības reģistrēšanas, ierakstu izdarīšanas komercreģistrā un dibināšanas dokumentu grozījumu reģistrēšanas valsts nodevu", Ministru kabinetā pieņemti 2001. gada 27. decembrī Nr. 562;
- Ministru kabineta noteikumi "Par pieteikumu veidlapām ierakstiem komercreģistrā", Ministru kabinetā pieņemti 2001. gada 27. decembrī Nr. 567;
- Ministru kabineta noteikumu projekts "Noteikumi par kārtību, kādā valsts un pašvaldību iestādes apvienojas sabiedriskajās organizācijās", 2001. gada 13. augustā iesniegts Valsts kancelejā;
- Uzņēmumu reģistra instrukcija par līgumu apriti, apstiprināta 2001. gada 21. decembrī.

Iesākts darbs pie šādiem normatīvo aktu projektiem:

- Ministru kabineta noteikumu projekts "Noteikumi par laulāto mantisko attiecību reģistru",
- Ministru kabineta noteikumu projekts "Noteikumi par ārvalstu komersantu un organizāciju pārstāvniecību un to pārstāvju reģistrācijas kārtību".

Sniegti atzinumi un priekšlikumi Tieslietu ministrijai, kā arī Saeimas komisijām par sagatavotajiem normatīvo aktu projektiem, kuri skar Uzņēmumu reģistra kompetenci, nozīmīgākie no kuriem ir:

- grozījumiem Komerclikumā;
- likumprojektam "Komerclikuma spēkā stāšanās kārtības likums";
- likumprojektam "Biedrību un nodibinājumu likums";
- likumprojektam "Biedrību un nodibinājumu likuma spēkā stāšanās kārtības likums";
- likumprojektam "Sabiedriskā labuma organizāciju likums".

Elektronisko dokumentu ieviešana

- 2001. gadā aktīvi turpināts darbs “Elektronisko dokumentu likuma” projekta izstrādes darba grupā, kuras vadītājs ir galvenais valsts notārs Māris Gulbis. Likumprojekts ir saskaņots ar visām ministrijām un citām valsts pārvaldes iestādēm un pieņemts Saeimā pirmajā lasījumā. Internetā izveidots speciāls diskusiju serveris likumprojekta un elektronisko dokumentu ieviešanas idejas apspriešanai, organizēti vairāki semināri, uzklusot interesentu un speciālistu ieteikumus par likumprojekta redakciju. Uzņēmumu reģistra ieguldītais darbs pie likumprojekta izstrādes saskaņots ar valdības deklarācijas 16.sadaļas “Tieslietas” 15.4. apakšsadaļas “Īpašumtiesību nodrošināšana” 15.5. punkta “Informācijas sabiedrības tiesiskais pamats” 15.5.1. “Izstrādāsim elektronisko dokumentu pilna tiesiskuma nodrošinājumam nepieciešamos likumdošanas aktus”.
- Ievērojot likumprojekta pārejas noteikumus, kur noteikts, ka likums attiecībā uz Uzņēmumu reģistru stājas spēkā ar 2002. gada 1. jūliju pilotprojekta Komerčtūlu reģistra sistēmās ieviešanai, Informātikas nodaļa uzsākusi elektronisko dokumentu ieviešanas pilotprojektu Komerčtūlu reģistrā izstrādi. Komerčtūlu reģistrācija notiek tiešsaistes režīmā internetā un Komerčtūlu reģistrs ir integrēts ar vairākiem citiem valsts reģistriem, tādējādi to pamatoti var uzskatīt par pašreiz modernāko reģistru Uzņēmumu reģistrā, kurā visātrāk un efektīvāk iespējams ieviest elektroniskos dokumentus.
- Tāpat Uzņēmumu reģistra speciālisti 2001. gadā aktīvi turpinājusi sabiedrībai izskaidrot elektronisko dokumentu lietošanas, ieviešanas pamatprincipus, akcentējot to priekšrocības, kā arī brīdinot par iespējamiem trūkumiem.

E-pārvaldes koncepcijas izstrāde

Pārskata gadā Uzņēmumu reģistrs (UR) aktīvi iesaistījies elektronisko dokumentu ieviešanā, piedaloties E-pārvaldes koncepcijas izstrādē un organizējot dokumenta sabiedrisko apspriešanu. Koncepcija uzskatāma par stratēģisku dokumentu, kas atspoguļo valdības vīziju par to, kādai būtu jāizskatās Latvijas valsts pārvaldei XXI gadsimtā, un pieeju šīs vīzijas īstenošanā. Uzņēmumu reģistra ieguldītais darbs pie koncepcijas izstrādes saskaņots ar valdības deklarācijas 16. sadaļas “Tieslietas” 15.4. apakšsadaļas “Īpašumtiesību nodrošināšana” 15.5. punkta “Informācijas sabiedrības tiesiskais pamats” 15.5.1. “Izstrādāsim elektronisko dokumentu pilna tiesiskuma nodrošinājumam nepieciešamos likumdošanas aktus”.

Koncepcijas galvenā atziņa ir šāda: lai nodrošinātu Latvijas valsts konkurētspēju nākotnē un novērstu pašreiz vērojamo valsts un iedzīvotāju savstarpējo atsvešinātību, Latvijas valdībai kā prioritārs uzdevums ir jāīsteno e-pārvaldes izveides jeb valsts pārvaldes modernizācijas programma, kas balstīta uz moderno informācijas tehnoloģiju (IT) iespēju un e-biznesam raksturīgo metožu izmantošanu valsts pārvaldē.

Lai rosinātu sabiedrības diskusiju par elektronisko dokumentu ieviešanu un e-pārvaldes koncepcijas nozīmi, UR izveidojis diskusiju serveri savā mājas lapā internetā.

[Diskusijas Uzņēmumu reģistrā](#)

Klientu apkalpošanas servisa uzlabošana

- Uzņēmumu reģistrs dienā vidēji apkalpoja 550 līdz 600 apmeklētājus iestādes telpās un telefoniski sniedza atbildes aptuveni uz vienu zvanu minūtē. Apmeklētāji uz vietas iepazinušies ar 2500 reģistrācijas lietām. Klientu ērtībām ir izveidota vienota telpa, kurā iespējams atrisināt visus jautājumus, kas saistīti ar dokumentu iesniegšanu.
- Klientu apkalpošanas servisa uzlabošanai 2001. gadā klientu pieņemšanas telpās Rīgā ir uzstādīta klientu rindas kontroles un vadības sistēma. Šīs sistēmas izmantošana darbā palīdz izvairīties no konfliktu rašanās, kā arī dod iespēju mobilizēt darbiniekus tiem uzdevumiem, uz kuriem konkrētajā brīdī gaida lielāks klientu skaits.
- Ir noskaidrots, ka iestādes klienti atzinīgi novērtē klientu pieņemšanas telpu iekārtojumu, bankas pakalpojumu pieejamību, apkalpošanu, bezmaksas informācijas sniegšanu, kā arī to, ka Uzņēmumu reģistru var apmeklēt ārpus darba laika (katru otrdienu Klientu apkalpošanas nodaļa strādā līdz pulksten 19.00).
- Lai uzlabotu klientu apkalpošanas kvalitāti reģionos, pārskata periodā iekārtotas jaunas telpas Liepājas un Ventspils reģionālajām nodaļām. «Uzņēmumu reģistra telpu labiekārtošana, paaugstinot klientu apkalpošanas servisu, ir viens no darbiem, ko veicam, lai lauztu sabiedrības priekšstatus par valsts iestādēm. Regulāri un cītīgi strādājam pie Uzņēmumu reģistra kapacitātes paaugstināšanas, pakalpojumu kvalitātes un pieejamības pilnveidošanas un esmu priecīgs, ka varam uzsākt arī telpu sakārtošanu,» uzskata galvenais valsts notārs Māris Gulbis.

Starptautiskā sadarbība

Nodrošināta Uzņēmumu reģistra starptautiskā sadarbība ar Eiropas komercrēģistriem:

- nodrošināta Uzņēmumu reģistra pārstāvja piedalīšanās Eiropas Biznesa Reģistra (EBR) pilnsapulcēs 2001. gada martā, jūnijā un novembrī;
- nodrošināta Uzņēmumu reģistra pārstāvja darbība EBR Valdē, piedaloties Valdes sēdēs gan ārpus Latvijas, gan kontaktējoties ar Eiropas Biznesa Reģistra locekļiem ar elektroniskā pasta starpniecību, kā arī telefoniski;
- nodrošināta Uzņēmumu reģistra pārstāvju piedalīšanās IV Starptautiskajā Eiropas Komercreģistru konferencē Romā 2001. gada novembrī, kurā nolasīta prezentācija par pilotprojektu elektronisko dokumentu ieviešanai Latvijā.

Uzņēmumu reģistra informācijas aktualizācija un pasākumu veikšana fiktīvo uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) darbības ierobežošanā

- Veikta Kontrole pār uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) dibināšanas un darbības dokumentu atbilstību likumiem un citiem normatīvajiem aktiem.

Nosūtītās vēstules par uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reģistrācijas lietas konstatētajiem pārkāpumiem, t.sk.	2089
- par neatrašanos juridiskajā adresē	783
- par gada pārskatu neiesniegšanu	438

- par dokumentu iesniegšanu sakarā ar dalībnieka vai amatpersonas miršanas faktu	33
--	----

- Fiktīvo uzņēmumu uzskaitē, materiālu nosūtīšana izziņas veikšanai tiesībsargājošām iestādēm un datu apkopošana Fiktīvo uzņēmumu informācijas sistēmā.

2001.gadā Uzņēmumu reģistrā kopumā konstatētie fiktīvie uzņēmumi, par kuriem nosūtīti materiāli tiesībsargājošām iestādēm, t.sk:	57
- dokumenti reģistrēti Uzņēmumu reģistrā 2001.gadā (18 pamatdokumentu grozījumi, 1 jauna sabiedrība);	19
19 Uzņēmumu reģistram adresētajos iesniegumos norādīta informācija:	
- viltots paraksts;	2
- nozagta pase;	3
- dokumentus paraksta par samaksu;	4
- neko nezina par uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību);	4
Par 57 nosūtītajiem materiāliem saņemti paziņojumi vai lēmumi	34
- par atteikšanos ierosināt krimināllietu;	22
- ierosināta krimināllieta	12

- Statistika par fiktīvajiem uzņēmumiem

No 1991. gada Uzņēmumu reģistrā kopumā ir konstatēti 372 gadījumi ar fiktīva uzņēmuma pazīmi - tiek izmantota nozaudēta vai nozagta pase, viltoti paraksti, u.c. Par katru gadījumu materiāli nosūtīti tiesībsargājošām iestādēm izziņas veikšanai. Informācija par visiem Uzņēmumu reģistrā konstatētajiem “fiktīvajiem” uzņēmumiem ievadīta Fiktīvo uzņēmumu operatīvajā informācijas sistēmā un dati regulāri aktualizēti. No tiesībsargājošām iestādēm ir saņemti:

- 166 lēmumi par atteikšanos ierosināt krimināllietu vai krimināllietas izbeigšanu;
- 51 paziņojumi par krimināllietas ierosināšanu.
- Informācijas apkopošana par nederīgajiem personu apliecinošiem dokumentiem un sadarbība ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi (PMLP).

Sadarbībā ar PMLP konstatētie gadījumi, kad Uzņēmumu reģistrā tiek iesniegtas nederīgas pases - nozaudētas, zagtas vai jau mirušu personu - 24;
Konstatētās kļūdas PMLP Iedzīvotāju reģistra Informatīvajā sistēmā (informēti PMLP darbinieki) - 41;
Pieprasīta informācija par personas miršanas faktu - 383;

- Uzņēmumu reģistrs veic arī vienotu to personu uzskaiti, kurām ar tiesas spriedumu aizliegts nodarboties ar uzņēmējdarbību. 2001. gadā no tiesas ir saņemti 23 spriedumi par tiesību atņemšanu nodarboties ar uzņēmējdarbību.
- Administratīvo protokolu sastādīšana un nosūtīšana tiesām. 2001. gadā sastādīti un nosūtīti tiesai 89 administratīvie protokoli. No tiem 79 par dokumentu neiesniegšanu likumā noteiktajā termiņā un 9 par nepatiesu ziņu sniegšanu, 1 par amatpersonas likumīgā rīkojuma nepildīšanu.

Grozījumi likumā “Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru”

Saeima trešajā lasījumā pieņēma grozījumus likumā “Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru”, atbalstot arī Uzņēmumu reģistra izstrādāto likuma grozījumu projektu. Tas nosaka komercreģistra piekritību Uzņēmumu reģistram un legalizē reģistrācijas žurnāla vešanu elektroniski. Būtiskākie grozījumi paredzēti likuma trešajā nodaļā, to papildinot ar komercreģistra vešanas kārtību. Paredzēts, ka ierakstus komercreģistrā izdara elektroniski, ieraksti tiek uzglabāti elektroniski un tiem ir tāds pats juridiskais spēks kā Uzņēmumu reģistra valsts notāra lēmumam. Komercreģistra kārtošānu Uzņēmumu reģistrs uzsāk līdz ar Komerclikuma stāšanos spēkā un tajā reģistrēs uzņēmumus, kas pārreģistrēsies atbilstoši Komerclikuma prasībām.

Likuma grozījumi legalizē arī pašreiz elektronisko Uzņēmumu reģistra reģistrācijas žurnālu, kurā valsts notāri elektroniski izdara ierakstus, kā arī šie ieraksti jau tagad tiek uzglabāti elektroniski. “Kopš 1996. gada Uzņēmumu reģistrs kladīšu un rūtiņu burtnīcu vietā strādā atbilstoši jaunākajām informācijas tehnoloģijām - elektroniski izdarot ierakstus elektroniskā reģistrācijas žurnālā. Pašreiz modernākais ir Komerčķīlu reģistrs, kurš darbojas on-line režīmā internetā. Tagad likums ir uzlabots atbilstoši Informācijas sabiedrības laikmeta tendencēm,” atzīst Uzņēmumu reģistra galvenais valsts notārs Māris Gulbis.

Grozījumos ir arī redakcionāli likuma uzlabojumi atbilstoši laika gāšanai. Piemēram, likumā Uzņēmumu reģistra funkcijas papildinātas ar laulāto mantisko attiecību reģistrāciju un izšķirošās ietekmes reģistrāciju, ko Uzņēmumu reģistrs jau faktiski uzsācis. Tāpat likumā precizēts Valsts ieņēmumu dienesta nosaukums, nomainot jau novecojušo terminu “finansu inspekcija”.

Likums “Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru” ir spēkā no 1990. gada 1. decembra. Iepriekš grozījumi tajā izsludināti 1997. gada 2. decembrī.

Ziņojums par ārzonu nelikumīgās darbības ierobežošanu

Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra Māra Gulbja vadībā izstrādāti priekšlikumi ārzonu uzņēmumu nelikumīgās darbības ierobežošanai. Tie galvenokārt skar uzņēmumu reģistrēšanas un nodokļu normatīvo aktu jomu, paredzot plašāku informācijas pieejamību par ārzonās reģistrētajiem uzņēmumiem. Ziņojums iesniegts izskatīšanai Tieslietu ministrijā.

“Ārzonu uzņēmumu darbība kopumā visā pasaulē netiek aizliegta, arī Latvijā jautājums par ārzonu uzņēmumu nelikumīgo darbību jārisina, nevis aizliedzot šādus uzņēmumus, bet, izvērtējot Eiropas valstu pieredzi, jārada jaunas normas

normatīvajos aktos, lai padarītu šo uzņēmumu darbību kontrolējamu,” norādīts ziņojumā*.

Kā viens no galvenajiem priekšnoteikumiem, lai uzlabotu kontroli pār ārzonu uzņēmumu darbību Latvijā, ir plašāka informācijas pieejamība. Šobrīd likuma normas paredz, ja ārvalstīs reģistrēts uzņēmums kļūst par kāda Latvijas uzņēmuma kapitāldaļu īpašnieku - Uzņēmumu reģistrā jāiesniedz tikai reģistrācijas apliecības kopija vai izraksts no ārvalsts reģistra. Faktiski Uzņēmumu reģistrā nav iespēju pārbaudīt, vai šāds uzņēmums patiešām eksistē. Prakse liecina, ka nereti tas jau likvidēts vai nav reģistrēts (gadījumā, ja tiek viltota reģistrācijas apliecība). Būtiska nozīme informācijas pieejamībai ir gadījumos, ja kāds Latvijas uzņēmums 100% pāriet ārzonas uzņēmuma īpašumā. Lai novērstu iespēju šādi reģistrēt fiktīvus uzņēmumus, Uzņēmumu reģistrs ierosina normatīvos aktus papildināt, paredzot, ka ārzonas uzņēmumam, kļūstot par Latvijas uzņēmuma kapitāldaļu īpašnieku, jāiesniedz arī dokuments (izziņa), kas apliecina, ka ārvalstīs (tai skaitā - ārzonā) reģistrētais uzņēmums nav likvidēts, nav ierosināta maksātnespēja vai tas neatrodas likvidācijas stadijā un reģistra amatpersona apliecina šī uzņēmuma labo reputāciju (Certificate of good standing). Šis apliecinājums Uzņēmumu reģistrā būtu jāiesniedz katru gadu.

“Ziņas par šo ārzonu uzņēmumu īpašniekiem ir konfidenciālas, nav skaidri zināms vai šāda veida ārzonā reģistrēta uzņēmuma ieguldījums Latvijā patiešām ir uzskatāms par ārvalstu investīcijām, jeb tie ir Latvijas rezidentu ieguldījumi, izmantojot ārzonu,” secināts ziņojumā. Šāds ārzonu uzņēmumu izmantošanas mērķis ir izvairīšanās no nodokļu maksāšanas - slēpt darījumus, palielināt izmaksas, veikt netīrās naudas atmazgāšanu, samazināt ar nodokli apliekamo objektu u.c metodes, kā arī dažādu parādu summas padarīt par nepiedzenamām - uzņēmuma pārreģistrēšana 100% uz ārzonu uzņēmuma vārda.

Priekšlikumos norādīts, ka plašāku informācijas pieejamību nodrošina arī Komerclikums, kas, piemēram, paredz:

- ne mazāk kā pusei sabiedrību ar ierobežotu atbildību un akciju sabiedrību valdes locekļiem jābūt personām ar pastāvīgu dzīvesvietu Latvijā;
- par izmaiņām informācijā par ārvalsts komersantu, tā pilnvarotajām personām jāziņo komercreģistram;
- Komercreģistra iestādei jāsniedz ārvalsts komersanta, kas reģistrējies Latvijā filiāli, gada pārskats.

Kā viens no priekšlikumiem iegūt plašāku informāciju par ārzonu darbību Latvijā, ziņojumā minēts - Pilnvaru reģistra izveide. Ārvalstu (tai skaitā ārzonu uzņēmumus) visbiežāk pārstāv pilnvarotās personas un pašreiz pastāv praktiski maz kontrolējamās pilnvarošanas un pārpilnvarošanas iespējas, tādējādi var vienkārši noslēpt īpašuma faktiskos īpašniekus vai darījuma veicējus, tai skaitā arī amatpersonas, kuras nodarbojas ar uzņēmējdarbību. Daļēji situāciju atrisinātu Komerclikuma normas, kurās noteikts, ka jāreģistrē atsevišķi pilnvarojuma veidi komercdarbības veikšanai - prokūras, aģentu pilnvaras un tml. Tomēr ir svarīgi, lai būtu iespējams kontrolēt visu veidu pilnvaroto personu darījumus un operatīvie dienesti - Valsts ieņēmumu dienestam, Muitai, Valsts policijai, Robežsardzei u.c. institūcijas iegūtu savlaicīgu un objektīvu informāciju. Pilnvaru reģistra izveide palīdzētu :

- iegūt plašāku informāciju par pilnvarotajām personām;
- novērst nelikumīgu darījumu veikšanu izmantojot viltotas, neesošu personu izdotas pilnvaras;
- nodrošināt nelikumīgajos darījumos iesaistīto personu saukšanu pie likumā noteiktās atbildības.

Lai konstatētu, cik tad Latvijā darbojas sabiedrības, kurās savu kapitālu investējušas ārzonu komercsabiedrības, Uzņēmumu reģistrs ir apkopojis statistiku pēc Ministru kabineta 26.06.2001. noteikumos Nr. 276 iekļautajām valstīm un teritorijām. Saskaņā ar Uzņēmumu reģistra rīcībā esošo informāciju, Latvijā ir ~ 400 uzņēmēj-sabiedrību, kurās ir ieguldīts ārzonu kapitāls - apmēram 110 miljoni latu. Tie ir tikai 0,4 % no Latvijā reģistrēto sabiedrību kopskaita (šobrīd ~ 170 tūkst. sabiedrības). Jāņem vērā fakts, ka akcionārus reģistrē akciju sabiedrības valde un Uzņēmumu reģistrā šiem datiem ir tikai informatīvs raksturs. Tāpēc dati par ārzonu sabiedrībām kā akciju sabiedrību akcionāriem var atšķirties.

Ārzonās reģistrēto uzņēmumu īpatsvars salīdzinājumā ar kopējo uzņēmumu (uzņēmēj-sabiedrību) skaitu Latvijā

378
160000

Lielākās tiešās investīcijas no ārzonu valstīm vai teritorijām kapitālsabiedrību pamatkapitālā

(Dati līdz 30.05.2002. Avots - "Lursoft" no Uzņēmumu reģistra datiem).

Valsts vai teritorija	Ieguldījums Ls	Komercsabiedrību skaits, kuras ir kapitāldaļu vai akciju īpašnieki Latvijā
Honkonga (Sjangana, Ķīnas Tautas Republika)	22 919 184	12
Menas sala	19 992 400	46
Libērija	12 729 528	2
Britu Virdžīnas	9 831 966	80
Kaimanu salas	8 927 375	17
Panamas Republika	6 862 237	28
Bahamu salu sadraudzība	6 094 984	40
Gibraltārs	6 312 499	25
Lihtenšteinas firstiste	4 043 248	36
Kipras Republika	3 085 031	40
Džērsi	2 090 875	15

Venecuēlas Republika	770 292	1
Bermudu salas	577 175	9
Maurīcijas Republika	412 874	11
Maršalu salu Republika	254 100	5
Antiļas	127 548	2

Tiesībsargājošām institūcijām bieži vien nākas secināt, ka vairumā gadījumu ārzonu firmu patiesie īpašnieki ir Latvijas iedzīvotāji vai Latvijā reģistrētas sabiedrības. Bieži vien darījumos abas puses pārstāv pat viena un tā pati persona. Šāds ārzonu sabiedrību izmantošanas mērķis ir izvairīšanās no nodokļu maksāšanas - slēpt darījumus, palielināt izmaksas, veikt nefirās naudas atmazgāšanu, samazināt ar nodokli apliekamo objektu u.c metodes, kā arī dažādu parādu summas padarīt par nepiedzenamām - sabiedrības pārreģistrēšana 100% uz ārzonu sabiedrības vārda. Līdz ar to šāda veida ārzonu sabiedrību investīcijas nevarētu uzskatīt par īstām tiešajām investīcijām, kas sekmētu valsts ekonomisko attīstību.

Ziņas par īpašniekiem tiek atklātas tikai tiesībsargājošām institūcijām krimināllietas ietvaros. Diemžēl pat tad informācijas apmaiņa ilgst vairākas nedēļas un pat mēnešus. Ņemot vērā, ka nelegālas darbības notiek arī caur ārzonām, nepieciešams izstrādāt stingrākus pasākumus, kas pastiprinātu kontroli pār ārzonu sabiedrību darbību Latvijā.

Šobrīd nav precīzas statistikas kāds valstī nodarīts kaitējums tieši no ārzonu sabiedrību nelikumīgās darbības. Diemžēl jāsecina, ka galvenā cīņa notiek ar sekām, bet būtiski ir novērst šādu gadījumu rašanās iespējas, tai skaitā samazinot fiktīvu sabiedrību reģistrēšanas iespējas.

Informāciju par Latvijas uzņēmumiem vai fiziskām personām, kuri nodibinājuši uzņēmumus kādā no zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm, nav iespējams iegūt, jo šādām ziņām par kapitāldaļu īpašniekiem un akcionāriem zemu un beznodokļu zonās ir konfidencialas informācijas statuss. Starptautiski jautājumus par ārzonu uzņēmumu iespējamām nelikumīgām darbībām risina Starptautiskā komisija cīņā pret nelikumīgi iegūtās naudas legalizēšanu (FATF - Financial Action Task Force on Money Laundering). Šajā organizācijā apvienojušās ASV un lielākā daļa Eiropas valstis.

* Ziņojums izstrādāts, balstoties uz Uzņēmumu reģistra, Valsts ieņēmumu dienesta un Finanšu policijas sniegtajiem priekšlikumiem darbā grupā, kas 2001. gada 10. aprīlī izveidota ar tieslietu ministres rīkojumu "Par darba grupas, kas izstrādātu priekšlikumus nepieciešamajiem grozījumiem normatīvajos aktos ārzonu uzņēmumu nelikumīgās darbības ierobežošanai"

Informācijas saņemšanas kārtība

Pārskata gadā sagatavoti un Ministru kabinetā apstiprināti noteikumi par valsts nodevu apmēru par informācijas sniegšanu no iestādes reģistriem. Pārskata gadā izziņas Uzņēmumu reģistrs izsniedza četru darba dienu laikā, lai gan noteikumos bija minēts, ka tas jādara divu nedēļu laikā. Noteikumi samazina maksu par vairākām izziņām no Uzņēmumu reģistra. Tā, piemēram, par izziņu, kurā minēts uzņēmuma

reģistrācijas numurs, datums, adrese un juridiskais statuss, no 2002. gada 1. janvāra valsts nodeva noteikta viens lats, pārskata periodā - četri lati. Līdzīgi samazināta valsts nodeva par izziņu ar aktuālo informāciju par personas paraksta (pārstāvības) tiesībām, aktuālo informāciju par uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) dalībniekiem un par izziņu, kurā minētas ziņas par maksātspēju. Tāpat uz pusi samazināta valsts nodeva par iepazīšanos ar reģistrācijas lietu - no 1. janvāra šī nodeva ir divi lati, iepriekš - četri lati. Procentuāli visvairāk no Uzņēmumu reģistra pieprasa izziņas par personu paraksta tiesībām, izziņas iesniegšanai dalībai konkursā, kā arī par sabiedrību dalībniekiem. Noteikumi paredz, ka par izziņu par laulības līgumu, sabiedrisko organizāciju, masu informācijas līdzekli, politisku organizāciju vai arodbiedrību valsts nodeva jāmaksā divi lati, savukārt par apliecinātu kopiju no lietas jāmaksā valsts nodeva 35 santīmu apmērā par katru lappusi, līdz 2001. gada 31. decembrim par kopijām bija noteikta valsts nodeva viens lats par katru lapu. Uzņēmumu reģistra izziņu sagatavošanas termiņš vidēji - trīs darba dienas, taču, samaksājot valsts nodevu pieckāršā apmērā, tā tiks sagatavota vienas darba dienas laikā, valsts nodevu samaksājot desmitkārtšā apmērā - četrus stundu laikā. Noteikumi paredz, ka valsts nodeva jāsamaksā pirms informācijas pieprasīšanas Uzņēmumu reģistrā, uzrādot maksājuma uzdevumu.

*Informāciju no Uzņēmumu reģistra datu bāzes sniedz arī UR sistēmu apkalpojošā SIA "Lursoft", taču tai nav juridiska spēka.

Informācijas pieprasījumu dinamika 2001.gadā, salīdzinot ar 2000.gadu

Gads	Pieprasījumi
2000	19 222
2001	26720

Iekšējais audits

Pārskata periodā Uzņēmumu reģistra iekšējā audita nodaļa iesniegusi piecus ziņojumus galvenajam valsts notāram un kopumā, apkopojot 2001. gadā veikto auditu rezultātus, nodaļa secina, ka "iekšējās kontroles sistēma Uzņēmumu reģistrā izveidota un darbojas efektīvi". Iepriekšējos gados audita ziņojumos kā trūkums lielākoties bija uzsvērts formalitāšu trūkums - tiek doti mutiski rīkojumi, mutiski iecelti atbildīgie, nerakstītas procedūras, taču pārskata perioda noslēgumā audita rezultāti parāda pozitīvas pārmaiņas. Pārskata periodā izstrādāti vairāki nozīmīgi iekšēji iestādi reglamentējoši dokumenti, kuros fiksētas iestādes vadības prasības. Piemēram, aprakstīta kancelejas un saimniecības preču pieprasīšanas un saņemšanas kārtība, izdota darba aizsardzības ievadinstrukcija. Tāpat iestrādātas nozīmīgas izmaiņas darbinieku un vadības amatu pienākumu aprakstos, tie kļuvuši detalizētāki.

PERSONĀLA VADĪŠANA

Pārskata perioda noslēgumā (28.12.2001.) Uzņēmumu reģistrā bija 23 nodaļas, kopējais nodarbināto skaits - 123, no kuriem 71 darbinieks (astoņi atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā un 15 pieņemti uz Komerclikuma ieviešanas laiku) un 52 ierēdņi (viens atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā un septiņi iecelti amatā uz

Komerclikuma ieviešanas laiku). Iepriekšējā gada noslēgumā Uzņēmumu reģistrā bija 103 nodarbinātie.

Pārskata periodā pieņemti darbā 36 nodarbinātie, no kuriem 23 uz Komerclikuma ieviešanas laiku (15 darbinieki un septiņi ierēdņi), savukārt atbrīvoti no amata 26 nodarbinātie, no kuriem 18 darbinieki un astoņi ierēdņi.

	Pieņemti	Atbrīvoti
Darbinieki	29	18
Ierēdņi	7	8

2001. gada 1. janvārī stājās spēkā Valsts civildienesta likums, līdz ar to līdz 15. martam veikta Uzņēmumu reģistra amatu novērtēšana un noteikts to juridiskais statuss, kas saskaņā ar Valsts civildienesta likuma 3. pantu uzskatāmi par ierēdņa amatiem. 47 Uzņēmumu reģistra amati tika novērtēti kā ierēdņa amati, 56 - kā darbinieka amati. Tāpat sagatavoti galvenā valsts notāra rīkojumi par ierēdņu iecelšanu amatā, sagatavoti ierēdņu solījumi un apliecinājumi. Saskaņā ar Valsts civildienesta likuma 23. pantu, uzsākta ierēdņu kvalifikācijas celšana - organizējot apmācības programmas Uzņēmumu reģistrā un apmeklējot kursus Valsts administrācijas skolā: administratīvais process, normatīvo aktu izstrāde, interešu konflikts, personāla vadīšana, vadības psiholoģija.

Pārskata periodā Uzņēmumu reģistrā saistībā ar Komerclikuma reformu papildus piešķirtas 35 štata vietas, tādēļ 2001. gadā liels darbs ieguldīts atbilstoša personāla atlasē. Pārskata periodā darbam Komerclikuma reformai (tikai uz Komerclikuma ieviešanas laiku) darbā UR pieņemti 22 nodarbinātie: 15 darbinieki un septiņi ierēdņi.

Ņemot vērā to, ka 86 Uzņēmumu reģistrā nodarbinātie ikdienā vismaz divas stundas strādā ar datoru, veikta redzes pārbaude pie oftalmologa saskaņā ar Ministru kabineta 3.04.2001. noteikumiem Nr. 154 "Darba drošības un veselības aizsardzības noteikumi, strādājot ar displeju un iekārtojot darba staciju".

2001. gadā Uzņēmumu reģistrā izveidota jauna nodaļa - *Informātikas nodaļa* (galvenie uzdevumi: darbs pie pilotprojekta realizācijas elektronisko dokumentu ieviešanai Uzņēmumu reģistra komercķīlu sistēmās, elektronisko dokumentu ieviešanas iespēju izpēte citās Uzņēmumu reģistra struktūrvienībās, datoru tīklā esošo un individuālo datoru tehnikas apkope un konfigurācija, programmu instalācijas nodrošināšana, datorsistēmas uzlabošanas projektu izstrāde, datortehnikas bojājumu uzskaitē un analīze u.c. uzdevumi).

Tāpat arī reģistrācijas dokumentu pieņemšanas nodaļa pārveidota par *Klientu apkalpošanas nodaļu* (galvenie uzdevumi: pieņemt uzņēmumu (uzņēmējiesabiedrību), sabiedrisko organizāciju, politisko organizāciju (partiju), arodbiedrību, ārvalstu firmu pārstāvniecību un masu informācijas līdzekļu reģistrācijas dokumentus, ievadot ziņas lietvedības datu bāzē. Nodot uzņēmumu (uzņēmējiesabiedrību) reģistrācijas dokumentus atbildīgajai amatpersonai - galvenā valsts notāra vietniecēm, Uzņēmumu reģistrācijas nodaļas vadītājam vai vadītājas vietniecei - un ar rezolūcijām savlaicīgi izdalīt izpildītājiem. Konsultēt apmeklētājus nodaļas kompetencē esošajos jautājumos.

Izsniegt reģistrētos dokumentus uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) vai organizācijas amatpersonai vai pilvarotajai personai.)

Uzņēmumu reģistra darbības prioritāte ir pastāvīgi uzlabot pakalpojumu kvalitāti un palielināt darbības efektivitāti, tāpēc 2001. gadā turpināta personāla apmācība, īpašu uzmanību veltot datorzinību apguvei, jaunāko normatīvo aktu skaidrojumiem, Komerclikuma un ar to saistīto normatīvo aktu studēšanai. Semināri lielākoties organizēti, izmantojot Uzņēmumu reģistra resursus un prioritāte bijusi darbinieku apmācība Komerclikuma jautājumos. Turklāt apmācība organizēta, pieskaņojoties Saeimā sagatavotajiem Komerclikuma grozījumu projektiem un likumprojekta "Par Komerclikuma spēkā stāšanās kārtību" aktuālajai redakcijai. UR īpašas apmācības programmas realizēja pirms 2001. gada 1. marta, 1. jūlija, kas tika Saeimā noteikti kā iespējamie Komerclikuma spēkā stāšanās datumi.

Tāpat pārskata periodā lielāka uzmanība veltīta to darbinieku apmācībai, kas saistīta ar klientu apkalpošanu - organizētas apmācības par saskarsmes psiholoģiju, tai skaitā stresa situācijās. Tas pārskata gadā bija īpaši aktuāli, jo neskaidrības ar Komerclikuma juridisko statusu un iespējamo stāšanos spēkā būtiski ietekmēja UR darbu klientu apkalpošanā - lieli resursi bija jāiegulda šo jautājumu izskaidrošanai.

FINANSĒJUMS

2001. gadā Uzņēmumu reģistra darbības nodrošināšanai piešķirta dotācija no vispārējiem ieņēmumiem 105907 lati, no kuriem 402 504 lati piešķirti Komerclikuma ieviešanas nodrošināšanai (no tiem vairāk kā 100 000 Ls Uzņēmumu reģistrs gada beigās iekonomējis, daļu atskaitot atpakaļ valsts budžetā), Valsts Investīciju programmas investīcijas Uzņēmumu reģistra kvalitātes nodrošināšanai sasaistē ar Valsts ieņēmumu dienestu 100 000 latu. Pārskata perioda beigās naudas līdzekļu atlikums sastādīja 65 703 latus, kas iegrāmatoti kā slēgtie budžeta asignējumi. Atlikums izveidojās tāpēc, ka Komerclikuma spēkā stāšanās termiņš no 2001. gada 1. aprīļa tika pārcelts uz 2002. gada 1. janvāri un līdz ar to nebija iespējams apgūt visus šim mērķim paredzētos līdzekļus (nebija iespējams realizēt sabiedrības informēšanas kampaņas, jo iepriekš nebija zināma likuma redakcija). Saskaņā ar Ministru kabineta 2001. gada 2. novembra rīkojumu Nr. 532 pārskatīts pabalsts J.Laukrozes ģimenei 30 000 latu apmērā un saskaņā ar Ministru kabineta 2001. gada 11. decembra sēdes protokolu Nr. 60 pārskatīta atlīdzība par Komerclikuma projekta izstrādi A.Strupišam 19 348 latu apmērā. Neizlietotie naudas līdzekļi Uzņēmumu reģistram būs nepieciešami 2003. un 2004. gadā, kad Komerclikuma ieviešana turpināsies, jo likuma spēkā stāšanās termiņa pārcelšana nesamazinās Uzņēmumu reģistra paredzamos izdevumus, bet tikai mainās to apgūšanas laiks.

Valsts Investīciju programmas ietvaros piešķirtie līdzekļi 100 000 latu apmērā izlietoti, veicot projektēšanas un programmēšanas darbus Uzņēmumu reģistra datu struktūras izmaiņas vienota vienpadsmitzīmju koda ieviešanai un Uzņēmumu reģistra - Valsts Ieņēmumu dienesta funkciju dublēšanas novēršanai, atbilstoši projektā minētajām izmaksām.

Pārskata periodā no Uzņēmumu reģistra darbības valsts budžets ieņēmis 1 miljonu 806 tūkstošus 893 latus, no kuriem lielāko summu - 1 009 549 latus - veido ieņēmumi no valsts nodevām par jaunu uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) reģistrēšanu.

Valsts nodevu iekasēšanas salīdzinājums pa gadiem un to veidiem

	Reģistrācija	Grozījumi	Informācija
2001	1235074	414580	163949
2000	1235010	374822	151536

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, valsts budžeta ieņēmumi no UR darbības palielinājušies par 45 tūkstošiem 525 latiem.

Valsts nodevu iekasēšanas apjoma salīdzinājums pa gadiem

Gads	Summa
2000	1761368
2001	1806893

PROGNOZES UN PLĀNI

Uzņēmumu reģistrs ir valsts pārvaldes iestāde, kura savas funkcijas realizē budžeta ietvaros. Iestāde regulāri vērtē savu darbu un tā rezultātus, aktualitātes valstī un tendences pasaulē ar mērķi maksimāli uzlabot Uzņēmumu reģistra klientu apkalpošanas kvalitāti un līdz ar to neatlaidīgi veidot Uzņēmumu reģistru kā dinamisku, neatkarīgu un uz klientu vērstu valsts pārvaldes iestādi. Uzņēmumu reģistra darbs un attīstības virzieni tiek stratēģiski plānoti ar skatījumu vismaz trīs līdz piecu gadu nākotnē, taču ievērojot, ka Uzņēmumu reģistrs ir viena no valsts pārvaldes sistēmas sastāvdaļām, stratēģijas izstrāde nenotiek atrauti no procesiem valsts pārvaldē. Tāpēc tiek rūpīgi ievēroti valdības izstrādātie stratēģiskie dokumenti, kā arī iespēju robežās izteikti priekšlikumi to uzlabošanai un aktualizācijai:

1. Valdības prioritātes (Valdības deklarācija, Ministru prezidenta rīkojums "Par vidēja termiņa budžeta prioritātēm" u.c.).
2. Nacionālā attīstības programma.
3. Latvijas e-pārvaldes koncepcija.
4. Valsts pārvaldes modernizācijas stratēģija 2002. - 2006. gadam.

Izstrādājot Uzņēmumu reģistra attīstības stratēģiju, netieši tiek vērtēta arī politiskās situācijas valstī iespējamā ietekme un ar to saistītie riski Uzņēmumu reģistra plānu realizācijai.

Savukārt stratēģiskie uzdevumi un pasākumi Uzņēmumu reģistrā tiek plānoti ievērojot :

1. Tautsaimniecības attīstību valstī kopumā, valdības noteiktās prioritātes;

2. Uzņēmumu reģistra klientu vēlmju analīzi;
3. Attīstību un pieredzi ārvalstīs - īpaši Eiropas Savienības valstīs.

Stratēģiskie uzdevumi, virzieni ir jāievēro visām Uzņēmumu reģistra nodaļām, izstrādājot darba plānu un veicot darba pienākumus. Stratēģiskais plāns regulāri tiek aktualizēts, lielā mērā ņemot vērā darbinieku ierosinājumus un iniciatīvas.

Uzņēmumu reģistra attīstības stratēģiskie virzieni ir pamats turpmāko konkrēto veicamo uzdevumu un pasākumu plānošanai un realizācijai.

1. Uz klientu orientēta valsts pārvaldes iestāde

1.1. vienas pieturas aģentūras principu ieviešana.

Šī attīstības virziena realizācijai Uzņēmumu reģistrs veiks plašu pasākumu loku, tai skaitā:

- informācijas sistēmu integrēšana ar citām saistītām valsts informācijas sistēmām un reģistriem - piemēram: Valsts Zemes dienests, Patentu valde, Zemesgrāmatu nodaļas u.c. sistēmas, tādējādi nodrošinot savstarpēju datu apmaiņu un to, ka klientam atkārtoti nav jāiesniedz dati kādā no saistītajām sistēmām, ja šie dati ir iesniegti vienā no reģistriem. Šī pasākuma realizācija ir iespējama, saņemot papildus finansu līdzekļus.
- Procedūru vienkāršošana.

1.2. pilotprojekts Komerčtīlu reģistrā

Pilotprojekta realizācijas rezultātā Komerčtīlu reģistrācijas nodaļas klienti varēs iesniegt un saņemt visus ar Komerčtīlu reģistrāciju saistītos dokumentus elektroniskā formā caur Internet tīklu. Šī ir iespēja, kā Uzņēmumu reģistra klienti pakalpojumus varēs saņemt ērtāk, ātrāk un vairumā gadījumu arī - lētāk.

2002. gadā saskaņā ar likumprojekta "Par elektroniskajiem dokumentiem" pārejas noteikumiem, Uzņēmumu reģistram 1. jūlijā jāuzsāk pilotprojekts, ieviešot Komerčtīlu sistēmā elektroniskos dokumentus. Komerčtīlu reģistrācija jau šobrīd notiek tiešsaistes režīmā internetā un Komerčtīlu reģistrs ir integrēts ar vairākiem citiem valsts reģistriem un to pamatoti var uzskatīt par pašreiz modernāko reģistru Uzņēmumu reģistrā, kurā visoperatīvāk un efektīvāk iespējams ieviest elektroniskos dokumentus. Turpinot sagatavošanas darbus, plānots:

- organizēt kampaņu ar lēmēj institūcijām par problēmām elektronisko dokumentu ieviešanā (piemēram, sarunu rīkošana ar Zvērinātu notāru padomi par iespējamiem grozījumiem Komerčtīlu likumā);
- pārrunas ar potenciālajiem sertifikācijas pakalpojumu sniedzējiem;
- izmaiņu ierosināšana attiecīgajos normatīvajos aktos, sekojot līdzī likumprojekta "Par elektroniskajiem dokumentiem" izskatīšanas gaitai Saeimā un izstrādājot konkrētu darbības plānu elektronisko dokumentu ieviešanai;

Iepriekš minētajiem pasākumiem ir izšķiroša nozīme valsts pasūtījuma par nepieciešamā programmnodrošinājuma piegādi konkursa organizēšanai.

Tāpat plānots aktīvi turpināt sabiedrībai izskaidrot elektronisko dokumentu lietošanas, ieviešanas pamatprincipus, akcentējot to priekšrocības, kā arī brīdinot par iespējamiem trūkumiem.

1.3. elektronisko dokumentu aprites ieviešana visās Uzņēmumu reģistra sistēmās.

Pēc “Elektronisko dokumentu likuma” spēkā stāšanās elektronisko dokumentu aprite ir jānodrošina visās informācijas sistēmās. Lai to realizētu, Uzņēmumu reģistrs plāno iesniegt pieprasījumu valsts investīciju programmai 2004.gadam.

1.4. interaktīva sadarbības turpināšana ar Uzņēmumu reģistra klientiem izmantojot Internet lapu www.ur.gov.lv - regulāra tās atjaunināšana un tehniskā uzlabošana, lai pakāpeniski caur to būtu iespējams saņemt visus Uzņēmumu reģistra pakalpojumus - Internet lapas izstrādes 2.kārta.

1.5. Darbinieku motivēšana un apmācība jauno procedūru apgūšanā.

1.6. Uzņēmumu reģistra Rīgas biroja telpu paplašināšana.

Pilnīgai un kvalitatīvai visu Uzņēmumu reģistra funkciju realizācijai un klientu ērtību nodrošināšanai Uzņēmumu reģistra Rīgas birojam ir nepieciešamas papildus telpas - arhīvam un klientu apkalpošanas zālei.

2002. gadā, turpinot uzlabot klientu apkalpošanu, jāpilnveido konsultāciju sniegšanas mehānisms, jāievieš telefons uzzinām, vairāk informācijas jāadresē tieši klientiem, gan sūtot pa pastu, gan e-pastu. Savukārt sadarbībā ar masu saziņas līdzekļiem jācenšas vairāk izskaidrot Uzņēmumu reģistra reformu būtība, normatīvo aktu pilnveidošanas mērķi, analizējot reģistrācijas procesu un tajā gūto informāciju, kā arī operatīvi sniedzot informāciju par Uzņēmumu reģistra aktualitātēm. Uzlabojot tehnoloģiskās iespējas informācijas iegūšanas jomā, ir plānots izveidot publisku interneta kiosku Uzņēmumu reģistra klientu apkalpošanas zālē Rīgā, kā arī ieviest elektroniskās veidlapas izziņu pieprasījumiem.

2. Uzņēmumu reģistrs - Valsts informācijas sistēmu turētājs

2.1. realizēt projektu “Vienotais juridisko personu reģistrs” - (ir iesniegts pieprasījums valsts investīciju programmai 2003. - 2004.gadam.

Mērķis - visu juridisko personu (jeb veidojumu, t.sk. uzņēmumu (uzņēmējiesabiedrību), sabiedrisko organizāciju, arodbiedrību, politisko organizāciju, reliģisko organizāciju, to filiāļu, nodaļu un pārstāvniecību, budžeta iestāžu, aģentūru, kā arī struktūrvienību) vienotu valsts reģistru kārtot un tās reģistrē Uzņēmumu reģistrs.

Realizējot šo projektu, tiek plānota papildus darba vietu izveidošana (2-4 darbinieki).

2002. gadā Uzņēmumu reģistrs plānojis aktīvi iesaistīties projektā par Vienotu juridisko personu reģistrāciju. Projekts ir aktuāls, ņemot vērā Starptautiskā Valūtas fonda Ekonomiskās politikas memorandā minēto reformu realizāciju un Pasaules Bankas un Starptautiskās Finansu Korporācijas uzņēmuma FIAS (Foreign Investment

Advisory Service) speciālistu pētījuma “Administratīvie šķēršļi ārvalstu investīciju piesaistīšanai Latvijā” rekomendācijas.

Uzņēmumu reģistrs plāno aktualizēt koncepciju par Vienota juridisko personu reģistra izveidošanu, ņemot vērā, ka vairāki pasākumi jau ir veikti (piemēram, vienota nodokļu maksātāju uzskaitē). Koncepcija izstrādāta, pamatojoties uz Latvijas Tieslietu reģistru integrācijas pilnveidošanas pirmsprojektu, kas tapis sadarbībā ar Norway Registers Development (NRD) speciālistiem. Vienotas juridisko personu reģistrācijas ieviešanas būtība ir visu juridisko personu (jeb veidojumu, t.sk. uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību), sabiedrisko organizāciju, arodbiedrību, politisko organizāciju, reliģisko organizāciju, to filiāļu, nodaļu un pārstāvniecību, budžeta iestāžu, kā arī to struktūrvienību) tiesiskā reģistrācija vienotā reģistrā, kura veidotājs un uzturētājs būtu Uzņēmumu reģistrs. Personai, kura reģistrēta Juridisko personu reģistrā, nav atkārtoti jāiesniedz tie paši dokumenti citās valsts iestādēs, jo datu apmaiņai ir jānotiek elektroniski. Informāciju visām ieinteresētajām personām gan valsts iestādēm, gan privātajam sektoram sniedz Juridisko personu reģistrs neatkarīgi no šīs informācijas tālākās izmantošanas veida un statusa piešķiršanas.

Šobrīd Uzņēmumu reģistrs jau reģistrē apmēram 95 % no visām juridiskajām personām. Ņemot vērā, ka Uzņēmumu reģistrs neregistrē tikai apmēram 5% no visām Latvijā esošām juridiskajām personām, šis projekts ir pietiekami racionāls un nebūs nepieciešamas lielas izmaiņas pastāvošajā reģistru sistēmā.

2.1. Pastāvīgi nodrošināt Uzņēmumu reģistra Informācijas Sistēmu drošību un fizisko personu datu aizsardzību.

Mērķis - Sistēmā apkopoto datu aizsardzība pret neautorizēto izmantošanu un izplatīšanu, Uzņēmumu reģistra klientu tiesību aizsardzība, drošība. Nodrošināt informācijas sistēmu kvalitāti un atbilstību standartiem.

Šiem pasākumiem finansu līdzekļi katru tiek plānoti katra gada budžeta ietvaros, taču ņemot vērā “Elektronisko dokumentu likuma” spēkā stāšanās paredzams, ka būs nepieciešami papildus līdzekļi gan informācijas sistēmu drošības, gan personu datu aizsardzības nodrošināšanai.

2.2. Izglītot iestādes darbiniekus Informācijas tehnoloģiju jomā.

Mērķis - panākt, ka iestādes darbinieki un ierēdņi ir izglītotākie un dinamiskākie informācijas tehnoloģiju lietotāji, ka darbinieki savus darba pienākumus veic kvalitatīvi, ātri, ar informācijas tehnoloģiju palīdzību un darbinieku datorprasme tiek regulāri uzlabota.

3. Komerclikuma reforma

3.1. Likuma ieviešana un uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) pārreģistrācijas process līdz 2005.gadam;

3.2. Procesa analīze, pētīšana;

3.3. Darbinieku izglītošana Komerclikuma jautājumos.

Līdz 2002. gada februāra sākumam Uzņēmumu reģistrs plāno sagatavot metodiskos materiālus un informācijas materiālus uzņēmējiem par jaunu komersantu reģistrācijas kārtību un esošo uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) pārreģistrācijas kārtību, kā arī jāsagatavo iesniedzamo dokumentu paraugi un aizpildītu veidlapu paraugi. Šī informācija būs Uzņēmumu reģistra mājas lapā www.ur.gov.lv, kā arī būs pieejama visās reģistra nodaļās.

Uzņēmumu reģistrs plāno izplatīt informatīvos materiālus, informāciju regulāri aktualizējot, ņemot vērā iespējamās izmaiņas Komerclikumā. 2002. gadā Uzņēmumu reģistrs plāno izveidot arī jaunu mājas lapu, kura būs veltīta galvenokārt Komerclikuma reformai. Mājas lapā tiks iekļauta visa aktuālākā informācija par reformas gaitu, to regulējošie normatīvie akti, atbildes uz visbiežāk uzdotajiem jautājumiem saistībā ar Komerclikuma normu piemērošanas kārtību.

Visa gada garumā Uzņēmumu reģistrs iecerējis rīkot seminārus un diskusijas uzņēmējiem, žurnālistiem un citiem interesentiem par Komerclikuma reformas principiem. Iecerēta sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām un masu medijiem, rīkojot sabiedrības informēšanas kampaņas.

4. Biedrību un nodibinājumu likuma reforma

Saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likuma spēkā stāšanās likumprojektu, sabiedriskajām organizācijām un bezpeļņas organizācijām pārreģistrāciju plānots realizēt no 2003. gada 1. janvāra līdz 2004. gada 31. decembrim. Tādējādi divu gadu laikā būs jāpārreģistrē aptuveni 7000 sabiedriskās organizācijas, un līdz ar to prognozējams vismaz četrkārtīgs darba apjoma pieaugums.

Šīs reformas realizācijai Uzņēmumu reģistrs plāno izveidot vismaz divas jaunas darba vietas. Lai reformu īsteno Uzņēmumu reģistram nepieciešams papildus finansējums.

4.1. Jauno normatīvo aktu ieviešana Uzņēmumu reģistrā (saistībā ar reģistrācijas kārtību);

4.2. Nodibinājumu un biedrību reģistrācijas sistēmas izveide un Sistēmas integrācija/harmonizācija ar citām Uzņēmumu reģistra sistēmām;

4.3. Klientu apkalpošanas esošo procedūru uzlabošana (piem., iespējas iesniegt dokumentus reģistrācijai visās Uzņēmumu reģistra reģionālajās nodaļās utt.)

4.4. Procesa analīze, rezultātu publicēšana.

5. Sabiedrības informēšanas pasākumi

Nākamajos gados sabiedrības informēšanas kampaņas paredzēts būtiski aktivizēt, vispirms jau par Komerclikuma reformu - informējot katras uzņēmējdarbības formas pārstāvjus par likuma prasībām, kā arī to uzņēmējdarbības formu pārstāvjus, kurus Komerclikums neskar, lai nepieļautu dezinformācijas izplatīšanos un uzturētu labu Latvijas uzņēmējdarbības vides klimatu.

Paredzēts īpašu sabiedrības un izglītošanas kampaņu veikt saistībā ar e-komerciju un e-pārvaldes ieviešanu, lai panāktu sabiedrības uzticēšanos informāciju tehnoloģijām un tā atvieglotu valsts pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem, kā arī mazinātu birokrātiju.

Sabiedrības informēšanas kampaņas tiks organizētas arī katram jaunajam normatīvajam aktam jeb to grozījumiem, kas ietekmē uzņēmējdarbības vidi un ir Uzņēmumu reģistra kompetence.

Īpaša uzmanība tiks veltīta, lai informētu sabiedrību par informācijas pieejamību no Uzņēmumu reģistra, tās ieguves veidiem, tai skaitā izmantojot internetu.

Sabiedrības informēšana būs Uzņēmumu reģistra tuvāko piecu gadu prioritāte, tieši no sabiedrības informētības un atbalsta būs atkarīga Komerclikuma ieviešanas gaita un uzņēmējdarbības vides uzlabojumi.

Lai realizētu iecerētās sabiedrības informēšanas kampaņas, Uzņēmumu reģistram nepieciešams papildus finansējums.

6. Sadarbība ar citām valsts pārvaldes iestādēm

Tuvākā gada laikā jāizveido regulāra sadarbība ar visiem valsts informācijas sistēmu turētājiem (valsts nozīmes reģistri) un ar to darbību tieši saistītajām institūcijām.

Mērķis - attīstīt sadarbību, novērst funkciju dublēšanos, uzlabot drošības pasākumus, realizēt "Valsts informācijas sistēmu likuma" prasības un uzlabot pakalpojumu kvalitāti.

7. Darba vides uzlabošana

Līdz 2004. gada 31.decembrim nepieciešams nodrošināt darba vides uzlabošanu atbilstoši Darba aizsardzības likuma, LR MK 19.03.2002. noteikumiem Nr.125 "Darba aizsardzības prasības darba vietās" u.c. normatīvajiem aktiem. Lai izpildītu likumā noteiktās prasības, UR nepieciešams papildus finansējums.

Gada pārskatu sagatavoja:

**UR Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja
Maija Celmiņa**

Tel.: 7031704

Fakss: 7031793

E-pasts: Maija_Celmina@ur.gov.lv

web: <http://www.ur.gov.lv>

PIELIKUMS

1.tabula

Aktīvi un pasīvi

(kopsavilkuma bilance latos)

Nr.p.k		Gada sākumā	Gada beigās
1.	Aktīvi:	533267	506612
1.1.	ilgtermiņa ieguldījumi	432887	463799
1.2.	apgrozāmie līdzekļi	100380	42813
2.	Pasīvi:	533267	506612
2.1.	pašu kapitāls	519651	503026
2.2.	kreditori	13616	3586

2.tabula

Līdzekļu izlietojums

(latos)

Nr. p.k		Iepriekšējā gadā	Pārskata gadā	
		(faktiskā izpilde)	apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Ieņēmumi (kopā):	863 194	1154960	1089257
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	863184	1154907	1089204
1.2.	maksas pakalpojumi un citi ieņēmumi	10	5000	53
2.	Izdevumi (kopā):	718911	1159907	998193
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā):	661227	863995	857578
2.1.1.	atalgojumi	290634	381265	345595
2.1.2.	komandējumi	7273	11000	11914
2.1.3.	subsīdijas un dotācijas			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem (kopā):	57684	295912	140615
2.2.1.	inventāra iegāde	53787	190912	45436
2.2.2.	kapitālais remonts	3897	5000	4182
2.2.3.	investīcijas		100000	90997
3.	Nodarbinātība:			

3.1.	faktiskais nodarbināto skaits	103	-	122
3.2.	vidējā darba alga	205	-	255

© Uzņēmumu reģistrs, 2009